

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 228/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-19Csp/11/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 17 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v napadnutom konaní označenom v záhlaví tohto rozhodnutia. Sťažovateľ navrhuje, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa v napadnutom konaní v právnom postavení žalobcu žalobou podanou 13. júla 2021 domáhal zaplatenia primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 1 325 eur s príslušenstvom z titulu porušenia práv a povinností dodávateľa v rámci uzatvorenej spotrebiteľskej úverovej zmluvy.

3. Ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 430/2024-34 z 19. septembra 2024 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty postupom mestského súdu v napadnutom konaní, prikázal mestskému súdu v namietanom konaní postupovať bez zbytočných

prieťahov a rovnako zaviazal mestský súd zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 500 eur.

4. Podľa vyjadrenia sťažovateľa sa po vydaní predmetného nálezu ústavného súdu v tejto veci uskutočnilo prvé a jediné pojednávanie 24. októbra 2024, na ktorom bolo vyhlásené rozhodnutie vo veci samej, proti ktorému podal 2. decembra 2024 sťažovateľ odvolanie. Dňa 8. januára 2025 podal žalovaný k odvolaniu sťažovateľa svoje vyjadrenie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti postupu mestského súdu v napadnutom konaní podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Postup mestského súdu v namietanom konaní je nesústredený, neefektívny a nehospodárny, v dôsledku čoho ani po 3 rokoch, 7 mesiacoch a 2 týždňoch od jeho začatia porušovateľ nezabezpečil, aby bolo konanie vo všetkých jeho častiach skončené, keďže do dnešného dňa sa konanie nachádza na mestskom súde, ktorý vykonáva úkony spojené s predkladaním odvolania odvolaciemu súdu.

b) Predošlou ústavnou sťažnosťou sa sťažovateľ domáhal porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov s tým, že touto ústavnou sťažnosťou na podklade v nej uvedenej argumentácie poukazuje na kauzálny vzťah medzi vzniknutými prieťahmi a porušením práva na majetok sťažovateľa. Zásah do majetkového práva sťažovateľa teda vyplýva z toho, že má proti žalovanému danú prejudikovanú pohľadávku (na podklade právoplatného rozsudku), ktorej sa nemôže a nevie domôcť v dôsledku prieťahov v namietanom konaní.

c) Právna neistota sťažovateľa trvá aj po vydaní rozsudku súdu prvej inštancie, keďže je nevyhnutné dokončiť všetky úkony spojené s predkladaním odvolania odvolaciemu súdu (doručovanie vyjadrení medzi sporovými stranami), spis následne predložiť odvolaciemu súdu, ktorý bude potrebovať nevyhnutný čas na rozhodnutie vo veci samej. Po právoplatnom rozhodnutí vo veci samej bude nevyhnutné rozhodnúť právoplatne aj o výške náhrady trov konania. Kým v namietanom konaní existuje stav právnej neistoty sťažovateľa, je daný aj zásah do práva na majetok sťažovateľa.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva vlastniť majetok a práva pokojne užívať majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny, čl. 17 ods. 1 charty a čl. 1 dodatkového protokolu), základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) postupom mestského súdu v napadnutom konaní.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva vlastniť majetok a práva na pokojné užívanie majetku:

7. Ústavný súd vykladá a aplikuje čl. 20 ústavy (obdobne čl. 11 ods. 1 listiny) tak, aby jeho výklad a aplikácia boli v súlade s čl. 1 dodatkového protokolu (PL. ÚS 17/00) i s jeho výkladom

a aplikáciou Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), a preto posudzuje námietky sťažovateľa týkajúce sa porušenia práv podľa čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 20 ústavy spoločne, čo mu umožňuje i to, že sťažovateľ namieta porušenie svojich práv podľa čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 20 ústavy rovnakým skutkovým stavom.

8. V súlade so štruktúrou čl. 1 dodatkového protokolu, vychádzajúc z judikatúry ESLP, možno rozlíšiť tri typy zásahu do práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu: zbavenie majetku (odsek 1 druhá veta), kontrola užívania majetku (odsek 2) a iné zásahy (odsek 1 prvá veta).

9. Ústavný súd taktiež vyslovil, že účel ochrany vlastníka podľa čl. 20 ústavy sa identifikuje s osobou, ktorá naozaj je vlastníkom, a nie aj s tými, ktorí sa usilujú o nadobudnutie vlastníctva (PL. ÚS 42/2015), pričom tento právny názor je konformný s právnym názorom ESLP, podľa ktorého vlastnícke právo zaručené čl. 1 dodatkového protokolu nezahŕňa právo nadobudnúť majetok (Marckx Case, séria A, 1979, č. 31; Van der Musselle Case, séria A, 1983, č. 70). Z uvedeného dôvodu sa ochrana podľa tohto článku týka len existujúceho majetku, v niektorých prípadoch však ESLP poskytuje ochranu aj legitímnemu očakávaniu, že dôjde k nadobudnutiu určitej „majetkovej“ hodnoty („asset“; pozri Koivusaari a ďalší proti Fínsku, sťažnosť č. 20690/06). Práve v takýchto prípadoch slúži koncept legitímnych očakávaní ako „posledná možnosť“, ako rozšíriť pojem „majetku“, a tým aj ochranu podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu na nielen už existujúci majetok, ale aj na dostatočne odôvodnené majetkové nároky. „Majetkom“ podliehajúcim ochrane čl. 1 dodatkového protokolu tak môžu byť „majetky existujúce“ alebo majetkové hodnoty vrátane pohľadávok, vo vzťahu ku ktorým má jednotlivec aspoň legitímne očakávanie získania efektívneho užívania vlastníckeho práva (Knieža Hans-Adam II. Lichtenštajnský v. Nemecko, rozsudok z 12. 7. 2001, bod 83). Pojem „legitímne očakávanie“ ESLP použil prvýkrát vo veci Pine Valley Developments a ďalší proti Írsku, rozsudok z 9. 2. 1993. Rozvinul ho v rozsudku Stretch proti Spojenému kráľovstvu z 24. 6. 2003 a v rozsudku Pressos Compania Naviera S.A. a ďalší proti Belgicku z 3. 7. 1997. Pre určenie, či takéto „legitímne očakávania“ sú dané, ESLP požaduje, aby uplatnený nárok mal adekvátny základ vo vnútroštátnom práve, napríklad ak ho potvrdzuje ustálená judikatúra vnútroštátnych súdov (Kopecký proti Slovensku, rozsudok z 28. 9. 2004, ods. 52).

10. Z odôvodnenia ústavnej sťažnosti možno vyvodiť, že za „majetok“, ktorého ochrany vlastníckeho práva sa sťažovateľ domáha, sťažovateľ považuje súdne uplatnený nárok na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, pričom preukázať svoju legitímnu nádej na zhmotnenie uplatnenej majetkovej hodnoty sa snaží poukazom na rozsiahlu rozhodovaciu prax všeobecných súdov v oblasti spotrebiteľského práva, z ktorej odvodzuje, že rozhodnutie mestského súdu v namietanom konaní má iba deklaratórny charakter (určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia), keďže právo samotné vzniklo právoplatným rozsudkom v predchádzajúcom konaní, v ktorom bolo skonštatované porušenie práva v neprospech spotrebiteľa zo strany dodávateľa z dôvodu použitia neprijateľnej zmluvnej podmienky.

11. Sťažovateľ spája povinnosť súdu postupovať a rozhodnúť vec v primeranej lehote s porušením svojho majetkového práva, resp. práva užívať majetok (uplatnenú pohľadávku) v kontexte

súkromnoprávneho sporu. Namieta právnu neistotu v otázke absencie právneho titulu k uplatnenej pohľadávke, ktorú považuje za „prejudikovanú“ na podklade právoplatného rozsudku vydaného v predchádzajúcom spotrebiteľskom konaní (vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 49Csp/47/2017, pozn.), v ktorom bola úverová zmluva uzatvorená medzi sťažovateľom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom vyhlásená za bezúročnú a bez poplatkov a v ktorom súd konštatoval viacero porušení zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a určil zmluvnú podmienku za neprijateľnú, a teda neplatnú. Na základe získania právneho titulu k uplatnenej pohľadávke by mu bolo umožnené pokojne užívať svoj majetok.

12. Na tomto mieste je potrebné uviesť, že aj keď v danom prípade ústavný súd právoplatným nálezom zistil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty (bod 3 tohto uznesenia, pozn.), s ktorých porušením sťažovateľ spája aj namietané porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 11 ods. 1 listiny, čl. 17 ods. 1 charty), ako aj práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, pre prípadný záver o ich porušení je potrebné skúmať konkrétne okolnosti daného prípadu. Nie je totiž možné automaticky rezultovať porušenie práv hmotného charakteru len s odkazom na konštatované porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 279/2019, I. ÚS 363/2020).

13. V zmysle judikatúry ESLP vo väčšine prípadov, kde civilné konania týkajúce sa vlastníckeho práva trvali nadmerne dlhú dobu, je dostatočné vysloviť porušenie čl. 6 dohovoru. Tam, kde sťažovateľ namieta, že dĺžka konania sama osebe vyústila do pokračujúceho zásahu do vlastníckeho práva, ESLP vyslovil, že nie je potrebné preskúmať dĺžku konania z hľadiska čl. 1 dodatkového protokolu (Zanghì proti Taliansku, rozsudok z 19. 2. 1991, ods. 23, Di Pede proti Taliansku, rozsudok z 19. 2. 2002, ods. 35), alebo rozhodol, že posúdenie tejto otázky by bolo predčasné (Beller proti Poľsku, rozsudok z 1. 2. 2005, ods. 74). V prípadoch týkajúcich sa mimoriadne dlhých konaní ESLP rozhodol, že ich zdĺhavé vedenie (Kunić proti Chorvátsku, rozsudok z 11. 1. 2007, ods. 67; Machard proti Francúzsku, rozsudok z 25. 4. 2006, ods. 15) alebo iné opatrenia prispievajúce k omeškaniu (Immobiliare Saffi proti Taliansku, rozsudok z 28. 7. 1999, ods. 59) mali tiež priamy vplyv na právo sťažovateľov na pokojné užívanie ich „majetku“.

14. V súlade so štruktúrou čl. 1 dodatkového protokolu, vychádzajúc z judikatúry ESLP, po preskúmaní sťažnostnej argumentácie ústavný súd dospel k záveru, že v prípade sťažovateľa nemohlo dôjsť k zásahu do jeho vlastníckeho práva, resp. do jeho práva pokojne užívať majetok. Okolnosti prípadu nenasvedčujú tomu, že postupom mestského súdu došlo k formálnemu alebo faktickému zbaveniu majetku alebo že išlo o kontrolu užívania majetku sťažovateľa. Argumentácia predstretá sťažovateľom a okolnosti prípadu nesvedčia ani v prospech výkladu v rámci všeobecného princípu rešpektovania pokojného užívania „majetku“, ktorý platí pre všetky opatrenia menej rušivé ako predchádzajúce dva druhy intervencie, a preto aj rozhodovanie o zákonnosti, legitimitate a primeranosti zásahu stratilo opodstatnenie.

15. V prípade sťažovateľa očividne nejde o prípad extrémnych prieťahov v súdnom konaní, pretože konanie na súde prvej inštancie trvalo do času podania ústavnej sťažnosti 3 roky a 7 mesiacov. Konanie na mestskom súde bolo poznačené zbytočnými prieťahmi, o čom svedčí vydaný nález, avšak stupeň extrémnych prieťahov pri uvedenej celkovej dĺžke konanie zjavne nedosahuje.

Pre lepšiu orientáciu k extrémnej dĺžke konania ústavný súd dáva do pozornosti sťažovateľa svoju judikatúru (I. ÚS 100/03, I. ÚS 345/2014, III. ÚS 164/2021).

16. Overením aktuálneho stavu napadnutého konania ústavný súd zistil, že mestský súd vo veci sťažovateľa rozhodol rozsudkom 24. októbra 2024 (žalovaného zaviazal k zaplateniu sumy 250 eur a žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %). V čase rozhodovania ústavného súdu teda v danej veci existuje konečné, hoci zatiaľ neprávoplatné, rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré sťažovateľ napadol opravným prostriedkom, pričom v čase vydania tohto rozhodnutia prebiehajú procesné úkony súvisiace s doručovaním vzájomných vyjadrení strán sporu na účel predloženia veci na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

17. Ústavný súd z týchto dôvodov uzatvára, že nie je potrebné v tomto štádiu bližšie preskúmať dĺžku napadnutého konania z pohľadu označených práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny, čl. 17 ods. 1 charty a čl. 1 dodatkového protokolu. Pri zistení, že napadnuté konanie netrvá mimoriadne dlho, a s prihliadnutím na už konštatované porušenie práv len relatívne nedávny nálezom č. k. III. ÚS 430/2024-34 z 19. septembra 2024 právoplatným 24. septembra 2024 spojené s priznanou satisfakciou (bod 3 tohto uznesenia, pozn.) ústavný súd dospel už v štádiu predbežného prerokovania k záveru, že prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by nemohlo následne viesť k vysloveniu porušenia označených práv.

18. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie:

19. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (rovnako aj základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) ústavný súd poznamenáva, že nečinnosť (resp. aj neefektívna činnosť) orgánu verejnej moci v konaní (v danom prípade mestského súdu), ktorá viedla k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sama osebe neznamená aj porušenie jeho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. V súvislosti s právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov ústavný súd judikoval, že toto právo nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy. V systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť, plynulosť a efektívnosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. K vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu však môže dôjsť v prípade, ak namietané zbytočné prietahy, ako aj celková doterajšia dĺžka preskúmaného súdneho konania signalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmet konania, teda to, čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti – *denegatio iustitiae* (pozri m. m. IV. ÚS 242/07, I. ÚS 474/2020, II. ÚS 418/2023).

20. V napadnutom konaní nepovažuje ústavný súd tieto podmienky porušenia základného práva na súdnu ochranu za naplnené. Celková dĺžka konania nesvedčí o tom, že by sťažovateľovi bolo

odňaté právo na súdnu ochranu. Osobitnú pozornosť z pohľadu predmetu konania si napadnuté konanie nevyžaduje.

21. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti k záveru, že medzi napadnutým postupom mestského súdu a obsahom označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

22. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu